

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ»

Ступінь освіти	бакалавр
Освітня програма	Українська мова та література
Тривалість викладання	5,6 чверть
Заняття:	Осінній семестр
лекції:	1 година
практичні заняття:	1 година
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає

Філології та мовної комунікації

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=292>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої світи

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «035-21-1»

Офіс 365, Moodle (форум курсу, приватні повідомлення).

Викладач:

Ігнат'єва

Світлана Євгнівна

Доцент, канд. філол. наук,
професор, завідувач кафедри філології та
мовної комунікації

Персональна сторінка

E-mail: Ihnatieva.S.Ye@nmu.

1. Анотація курсу

Курс «Теорія мовної комунікації» - інтерлінгвістична дисципліна, що вивчає процеси створення, передачі та інтерпретації повідомлень (текстів) засобами мови; мовленнєву взаємодію людей як обмін інформацією пізнавального або фактичного (контактовстановлюючого, оцінного) характеру. Цей курс спрямований на

функціонально-комунікативний опис мови, зумовлений необхідністю не лише інтегрувати характеристики типологічного плану внутрішньої організації мовних одиниць, визначити різні мовні одиниці з погляду фонетики, морфології і синтаксису, а й врахувати всі чинники (соціальні, психологічні, когнітивні, культурні, ситуативні), поєднання яких детермінує функціонування певної одиниці мовної комунікації в конкретних комунікативних умовах.

2. Мета курсу

Мета курсу – розвинути до належного професійно-лінгвістичного рівня розуміння комунікативної природи мови, параметрів, складників і чинників комунікативної діяльності її носіїв, спрямованих на інформаційний обмін і вплив, сформувати вміння правильно послуговуватися основним понятійним апаратом, розуміти закони та правила успішної комунікативної взаємодії, теорії і практики міжкультурної комунікації, вдосконалити комунікативну компетентність, що уможливить навички аналізу явища мовного спілкування, впливу на співрозмовника, використання набутих знань у вивченні української мови, філологічних дослідженнях, успішний розвиток критичного мислення в професійній діяльності.

Завдання курсу:

- висвітлювати природу мовної комунікації, її типологію за матрицю різноманітних параметрів;
- навчитися охарактеризувати основні види, форми, моделі та структурні елементи комунікації;
- висвітлювати природу комунікативної ситуації та її складників;
- розкривати національні особливості вербальної та невербальної комунікації та соціокультурні закономірності;
- пізнати особливості комунікації в сучасному світі.

Форма контролю – іспит.

3. Результати навчання

- Усвідомлювати основні поняття теорії мовної комунікації, знати її природу, типологію за матрицею різноманітних параметрів.
- Опрацювати закони та правила успішної комунікативної взаємодії, теорії і практики міжкультурної комунікації.
- Встановити місце теорії мовної комунікації як дисципліни інтегративного типу в

колі різних лінгвістичних і нелінгвістичних дисциплін.

- Опанувати суміжні проблеми теорії мовної комунікації та дискурсології, досліджувати процес дискурсивної діяльності комунікантів в професійній діяльності.
- Визначати особливості роботи з різними типами дискурсу з огляду на його параметри й риси в усній і писемній комунікації ;
- Аналізувати комунікативні моделі, розуміти їхнє семіотичне підґрунтя, послуговуватись у процесі навчання успішному спілкуванню у різних сферах життя.

4. Структура курсу

Лекції

Лекція: 1. Теорія мовної комунікації в колі інших лінгвістичних дисциплін і галузей знання. Дефініція теорії мовної комунікації. Зв'язки теорії мовної комунікації з лінгвістичними дисциплінами і нелінгвістичними галузями знань. Дослідницькі принципи теорії мовної комунікації. Комунікація і спілкування. Співвідношення понять комунікативної ситуації, комунікативного акту й дискурсу.

Лекція: 2. Мінімальні одиниці та зразки мовної комунікації. Проблема класифікації мовленнєвих актів. Теорія мовленнєвих актів і теорія мовної комунікації. Одиниці діалогічного спілкування. комунікативний хід, репліковий крок, секвенція, ад'яцентна пара, інтеракційний юніт.

Лекція: 3. Паравербальні й невербальні складники комунікативної ситуації. Імплікатури, їхні типи. Підтекст. Засоби створення підтексту. Пресупозиції, їхні типи. Постсупозиції. Фонові знання.

Лекція: 4 Моделі комунікації. Комунікативна взаємодія; аксіоми, типи, складники. Типи комунікативної взаємодії. Проблема стратегій і тактик комунікантів. Закони й правила комунікативної взаємодії. Комунікативний кодекс, його складники. Правила переконання і доведення. Полемічні правила. Мовленнєвий етикет.

Лекція: 5. Мовленнєвий вплив. Політична лінгвістика: напрями та проблеми. Напрямок етнографії мовлення в дискурсології.

Лекція: 6. Теорія і практика міжкультурної комунікації. Мовна репрезентація стереотипів. Символи, архетипи, міфи, їхня роль в міжкультурній комунікації. Культурний шок. Міжкультурний тренінг

Лекція: 7. Контакт. Ступінь концентрації співрозмовників один на одному, або рівень довіри до співрозмовника. Глибина контакту : поверхневий, глибокий. Рівні контакту: робочий, особистий. Встановлення контакту – встановлення довіри. Зниження агресії та протидія конфлікту. Рівні конфлікту: комунікативний, юридичний, силовий, особистий, часовий. Стратегії поведінки у конфлікті. Схема Томаса – Кілмана.

Практичні заняття

Практичне заняття 1. Тактики й стратегії комунікації. Комунікативні імплікатури. Максими комунікації, основні принципи. Максими ввічливості. Хеджи та дискурсивні комунікативні маркери. Поняття контексту.

Практичне заняття 2. Теорія мовленнєвих актів. Мовленнєвий акт – мовленнєва подія – мовленнєвий хід. Структура мовленнєвого акту.

Практичне заняття 3. Семіотична модель комунікації. Компоненти комунікації. Референція та припущення. Пресупозиція, її типи.

Практичне заняття 4. Поняття дейксису. Становлення індексикалів та відповідність мовних категорій. Типи дейксису та засоби їхнього вираження. Особистий дейксис. Часовий дейксис. Просторовий дейксис

Практичне заняття 5. Поняття про мовленнєвий акт і мовленнєву подію. Структура мовленнєвого акту. Класифікація мовленнєвих актів за Остіном. Класифікація мовленнєвих актів за Серлем. Перлокутивні ефекти.

Практичне заняття 6. Міжкультурні чинники комунікації. Соціальна складова комунікації. Вікові й гендерні особливості спілкування. Технологічні чинники мовленнєвої інтеракції.

5. Технічне обладнання та програмне забезпечення

Технічні засоби навчання:
Персональні комп'ютери;
Дистанційна платформа MOODLE.

5. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
------------------	--------------------

90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		**Бонус	Разом
	*Відповіді на практичних заняттях	Контрольна поточна робота		
28	42	25	5	100

* При несвоєчасному складанні тем практичних занять максимальна оцінка знижується на 2 бали.

** Бонусні бали нараховуються за регулярне відвідування лекційних і практичних занять (не більше двох пропусків без поважних причин); виявлення творчого підходу до виконання завдань;

Теоретична частина оцінюється за результатами осмислення теоретичної бази (бліцопитування, спостереження над мовними явищами, інформаційне доповнення) та наявність конспекту лекцій; .

Практична частина оцінюється за результатами усних та письмових відповідей, виступах на практичних заняттях під час моделювання професійних ситуацій, створення презентацій, діалоговому спілкуванні, ділових іграх, «мозковому штурмі» - роботі у малих групах, участь у круглих столах, дебатах. .

Форма контролю – іспит

6.3. Критерії оцінювання теоретичної частини

26. – Присутність студента на лекції.

26. Усне опитування (вхідне опитування), наявність конспекту;

0 балів – Студент відсутній на лекції. Лекція не відпрацьована на консультації. Конспект не ведеться.

6.4. Критерії оцінювання практичної частини

Відповіді на практичних заняттях. Максимальна кількість балів – **42**, де

кожне практичне заняття оцінюється **балом 7**. Студент на занятті відповідає на поставлені запитання, у разі необхідності дає письмові відповіді, виступає на практичних заняттях, уміє моделювати комунікативні професійні ситуації, знаходить шляхи урегулювання кризових мовних комунікативних ситуацій, створює презентації з окремих тем, веде діалогове спілкування, бере участь у ділових іграх, круглих столах, дебатах, «мозковому штурмі» - роботі у малих групах.

6 балів ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

5 балів ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки

4 бали ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки

3 бали ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, обізнаність з основною і поверхово додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

2 бали демонструє поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

1 бал виставляється студентові, який дає фрагментарну відповідь, неповно але відтворює основний програмовий матеріал, хоч і дещо поверхово, що зумовлюється уявленнями про предмет вивчення.

0 балів виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, 0 балів ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни

Поточна контрольна робота проводиться у форматі тестування і розгорнутих відповідей на запитання.

Поточна контрольна робота (разом 25 балів)

Підсумкова контрольна робота складається з :

Завдання 1 бал	Відповідь на 1 запитання 5 балів	Написання есе на запропоновану тему	25 балів
10 тестових запитань	1 запитання 5 балів	есе	
10 балів	3 балів	12 балів	

Критерії оцінювання поточної контрольної роботи (тестова частина)

Кількість правильних тестових відповідей	Кількість балів, що додаються	Оцінка
10 – 8	10 - 8	Відмінно
7 - 5	7 - 5	Добре
4- 3	4 - 3	Задовільно
менше, ніж 3	2 – 0	Незадовільно

Якщо студент набрав менше, ніж 59 балів, він має право на повторне виконання підсумкової роботи, але не раніше, ніж через тиждень після попереднього складання. Бали відповідно зменшуються, але не менше, ніж на 50 відсотків.

Для підвищення оцінки (якщо було більш ніж 2 пропуски занять) на 5 балів здобувач вищої освіти може виконати та захистити презентацію з будь-якої теми лекцій з дисципліни «Теорія мовної комунікації», або обрати тему самостійно (після попереднього узгодження з викладачем).

6.5. Критерії оцінювання підсумкової роботи (іспит)

До іспиту студент готується за списком питань, розміщених на платформі MOODLE. Екзаменаційний білет складається з 10 тестових завдань (з однією правильною відповіддю – 1 бал), написання есе на запропоновану тему.

Критерії оцінювання мовного та змістового оформлення есе:

Критерії оцінювання змісту есе	Бали	Критерії оцінювання мовного оформлення есе		Бали
Вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів		Грамотність		
		орфографічні, пунктуаційні,	лексичні, граматичні,	

		помилки	стилістичні	
Побудованому студенткою (студентом) тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи; теза не відповідає запропонованій темі; не наведено жодного аргументу.	1	13 і більше	9-10 і більше	1
Побудоване студенткою (студентом) висловлення характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики і граматична будова мовлення; теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладу немає або він не є доречним.	2	12		2
Студентці (студенту) слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістичної єдності висловлення, потребує збагачення та урізноманітнення лексики й граматична будова висловлення; теза частково відповідає запропонованій темі; наведений аргумент не впливає з тези; приклад не є доречним; висновок сформульовано нечітко.	3	11		3
Висловлення студенткою (студентом) за обсягом складає дещо більше половини від норми й характеризується певною завершеністю, зв'язністю; чіткіше мають розрізняватися основна та другорядна інформація; висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами; є недоліки за сімома показниками: посереднє розуміння теми; порушення послідовності побудови твору; рівень словникового запасу нижче середнього; відносна стильова єдність твору; не сформульовано вправно тезу; наведено один аргумент.	4	9-10	7-8	4
За обсягом робота студентки (студента) наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито; не сформульовано вправно	5	7-8		5

тезу; наведено один аргумент; приклад непереконливий; висновок лише частково відповідає тезі, не пов'язаний з аргументом та прикладом; трапляються недоліки за низкою показників (до шести): роботі властива поверховість висвітлення теми, не простежується основна думка, відносно струнка побудова твору, середній рівень словникового запасу, бракує стильової єдності.				
За обсягом висловлення студентки (студента) сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний; студентка (студент) наводить один доречний аргумент; наводить непереконливий приклад; висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами; робота характеризується недоліками за п'ятьма показниками: помітний її репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий, студентка (студент) неточно добирає слова й синтаксичні конструкції.	6	5-6		6
Студентка (студент) самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, формулює тезу, яка відповідає запропонованій темі; наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі є недоліки (до чотирьох): відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; висловлювання не завжди конкретне, просторовий виклад міркувань, не підкріплених фактичним матеріалом нелогічне розташування абзаців, переходи між ними не є вмотивованими; основна думка не аргументується.	7	4	6	7
Студентка (студент) самостійно створює достатньо повне, осмислене висловлення,	8	3	5	8

загалом ґрунтовно висвітлює тему, формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; наводить один доречний аргумент; приклад не конкретизований; висновок відповідає запропонованій темі; трапляються недоліки за трьома показниками: невміння пов'язати предмет обговорення із сучасністю, не добирає переконливі докази для обґрунтування певного явища, відносно багатство словникового запасу, робота не відзначається різноманітністю та чіткістю слововживання.				
Студентка (студент) самостійно буде послідовний, повний, логічно викладений текст; формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; наводить один доречний приклад; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі виявлені недоліки за двома показниками: тезу чітко не сформульовано, відсутність виразної особистісної позиції, належної її аргументації тощо.	9	1+1 (негруба)	4	9
Студентка (студент) самостійно буде послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання, чітко формулює тезу; певним чином аргументує різні погляди на проблему, наводить два доречні й переконливі аргументи, приклади; неординарна побудова твору, робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту, але за одним із критеріїв допущено помилку; висновок відповідає запропонованій темі й впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів.	10	1	3	10
Студентка (студент) самостійно буде послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання; вправно формулює тезу; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з	11	1 (негруба)	2	11

думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, наводить два доречні й переконливі аргументи для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; приклади конкретизовані; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю; висновок відповідає запропонованій темі й впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів.				
Студентка (студент) самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлення відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить два доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів; робота відзначається багатством слововживання та художньою цінністю.	12	–	1	12

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому

процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». <https://inlnk.ru/xvgyx>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту і завчасно.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1 Базові

1. Бацевич Ф. С. Основи комуникативної лінгвістики: Підручник / Ф. С. Бацевич. К.: Видавничий центр «Академія», 2009. 376 с.

2. Бацевич Ф.С. Нариси з комуникативної лінгвістики. Львів, 2003. 665 с.

3. Донець П. М. Основы общей теории межкультурной коммуникации. Монографія / П. М. Донець. – Харьков: Штрих, 2001. 386 с.

4. Косенко Ю. С. Основи теорії мовної комунікації : навч. Посібник [Електронний ресурс] / Ю.В. Косенко. Суми: Сумський державний університет. 2011. 187 с.

Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/30280>

5. Ковалевська Т. Ю. Комуникативні аспекти нейролінгвістичного програмування / Т. Ю. Ковалевська. Одеса : Астропринт, 2001. 344 с.

6. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації [Електронний ресурс] / Г.Г. Почепцов. К.: Київ, ун-т, 1999. 308 с.

Режим доступу:

<http://socium.ge/downloads/komunikaciisteoria/pochepcov%20teoria%20komunikacii.pdf>

7. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації : Підручник [Електронний ресурс] / О. О. Селіванова. Вид-во: Чабаненко Ю.А., Черкаси. 2011. 348 с. Режим доступу:

https://eknigi.org/gumanitarnye_nauki/150588-osnovi-teoriyi-movnoyikomunikaciyi.html 15

8. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації / О. А. Семенюк, В. Ю. Паращук. К.: ВЦ Академія, 2010. 240 с.

9. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. /О.В.Яшенкова К.: ВЦ Академія, 2010. 312 с.

Режим доступу:

<http://194.44.152.155/elib/local/sk756619.pdf>

8.2. Додаткові

1. Бацевич Ф.С. Мовленнєвий жанр у дискурсі : проблеми виділення і комунікативного аналізу // Мовознавство. 2005. №2. С.41-51.
2. Бацевич Ф.С. Атмосфера спілкування : спроба психолінгвістичного дослідження // Мовознавство. 2002. №4-5. С.26-33.
3. Гладуш Н.Ф. Прагматичні аспекти висловлювання і дискурсу. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2005. 200 с.
4. Ставицька Т.Є., Тягловська В.М. Комунікативно-семантичні особливості реплік спонукання відповіді в англійському діалогічному дискурсі. Наук. вісник. Каф. ЮНЕСКО вип. 1. К., 2000, с. 110-113.

8.3.Словники, енциклопедії

1. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Київ: Довіра, 2007. 205 с. (Словники України).
2. Академічний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. URL: <http://sum.in.ua/>
3. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів / Д.І. Ганич, І.С. Олійник. К. : Вища школа, 1985. 360 с.
4. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. П.:Довкілля-К., 2011. 844 с
5. Українська мова : енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В. М. Русанівський [та ін.]. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Вид-во "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 2004. 820,
6. Українська мова. Енциклопедія / За ред.І.В.Муромцева. К.: Видавництво «Майстер-клас», 2011. 400с.
7. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я. Єрмоленко. К.: Либідь, 2001. 224 с.

РЕСУРСИ

Дніпровська міська бібліотека <http://www.library.dp.ua/>

Науково-технічна бібліотека НТУ «Дніпровська політехніка»

<http://lib.nmu.org.ua/> <http://metod.kart.edu.ua/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу:

<http://www.nbuv.gov.ua/>

Національна парламентська бібліотека України – Режим доступу: <http://www.nplu.org/>

Лінгвістичний портал MOVA.info [Електронний ресурс] / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Ін-т філології.

<http://www.mova.info/>

АВВУУ Lingvo [Електронний ресурс] : (LingvoOnline – безкоштовний онлайн-словник. Російсько-англійський, українсько-англійський, тлумачний український словник та інші словники безкоштовно) / ООО «Аби ІнфоПоиск». – Режим доступу :

<http://www.lingvo.ua/uk>. – Назва з екрана.

Лінгвістичний портал [Електронний ресурс] / Донецький лінгвістичний портал. – Режим доступу:

<http://www.mova.dn.ua/>. Назва з екрана.

Лінгвістичний форум [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://lingvoforum.net/>. Назва з екрана.